

DE NIEUWE MOSASAURUSVONDST: TENTOONSTELLING OPEN, MAAR NU NOG EEN NAAM

DEEL V: GROTE BELANSTELLING

Anne S. Schulp & Douwe Th. de Graaf, *Natuurhistorisch Museum Maastricht, Postbus 882, 6200 AW Maastricht*

Sinds dinsdag 23 oktober is Bèr te zien. Ruim 3 jaar na de ontdekking stelt het Natuurhistorisch Museum Maastricht de resten van de nieuwe Mosasaurus eindelijk in hun volle glorie ten toon.

Kroonprins Willem-Alexander en Máxima Zorreguieta mochten de spits afbijten. Op maandagmiddag 22 oktober bekeken zij als eerste bezoekers het bijzondere fossiel (figuur 1). Voor het kennismakingsbezoek aan de Provincie Limburg waren bij de gouverneur talloze suggesties aangedragen; een bezoek aan het Natuurhistorisch Museum Maastricht – en natuurlijk vooral aan Bèr – werd als één van de weinigen uit deze enorme stapel aan mogelijkheden gekozen. Een mooiere opening kun je je niet wensen, maar daarmee zag het museum zich plotseling wel met een keiharde en genadeloze deadline geconfronteerd. Het preparaatwerk (dat geen haast verdragen kan) was begin september

voltooid, de bouwtekeningen lagen klaar, maar toen éénmaal het groene licht gegeven was, moest de bouw en inrichting van het nieuwe Mosasaurushuis wel opeens binnen acht weken gerealiseerd worden, vier weken minder dan was voorzien. Een karwei dat door het staalbouwbedrijf, de aannemers, de stratenmakers en alle andere betrokkenen volgens een strakke planning uiteindelijk precies op tijd voltooid werd. Op maandagmorgen 22 oktober pikten de camera's van het NOS-journaal nog net de glazenwassers mee, maandagmiddag stond alles glimmend en wel klaar om de eerste bezoekers te ontvangen.

Om acht uur 's ochtends was al een beetje te

merken dat er die dag iets bijzonders zou gebeuren. De directe omgeving van het museum kreeg nog een grote schoonmaakbeurt, waarna om tien uur de eerste dranghekken werden geplaatst. Vanaf een uur of twaalf was de beveiliging op volle sterkte: tientallen agenten en 'mannen met oordopjes' namen hun posities in om het koninklijk bezoek geheel volgens plan te laten verlopen. Dat plan was overigens in de weken voorafgaand aan het bezoek tot in detail voorbereid en tot op de tweede nauwkeurig vastgesteld.

Vanaf half vier stonden de medewerkers en enkele gasten waaronder natuurlijk de vinder van de nieuwe Mosasauriër, Ruud Dortangs, klaar om de koninklijke gasten te ontvangen. Stipt op tijd arriveerde de bekende blauwe bus waarna Douwe de Graaf als directeur tien minuten de tijd had om de koninklijke gasten, de gouverneur en de burgemeester iets over Bèr te vertellen. Daarna konden

FIGUUR 1
Willem-Alexander en Máxima waren op maandag 22 oktober de eerste bezoekers. Samen met de gouverneur van de provincie Limburg en de burgemeester van Maastricht kregen zij tekst en uitleg van de directeur van het museum (foto: Fotostudio Englebert, Maastricht).

Ruud Dortangs en preparateur Hans Peeters nog aan het bezoek worden voorgesteld, waarna de expositie over Bèr als geopend kon worden beschouwd.

EXPOSITIE

Bèr woont in de tuin van het museum in een imposant glazen huis dat door sommigen inmiddels "het Mosaleum" wordt genoemd (figuur 2). De moderne constructie van glas en staal (een ontwerp van de Maastrichtse archi-

tect Marco Scheren van N-Architecten) vormt een opvallend en prettig contrast met de oude in Maaslandse renaissancestijl opgetrokken museummuren. Ook 's avonds wanneer het Mosaleum verlicht is trekt het op bijzondere wijze de aandacht van voorbijgangers.

Behalve Bèr zelf is tot en met 15 september 2002 in de tijdelijke tentoonstellingsruimte van het museum een tentoonstelling te zien die de achtergronden bij de vondst in meer detail belicht. Hierin gaat de aandacht vooral uit naar de berging, de preparatie, de familie- verwantschappen en de eetgewoonten van

FIGUUR 2

Bèr heeft nu een eigen huis in de tuin van het museum. De glazenwasser heeft er 250 m² extra werk bij(foto: Natuurhistorisch Museum Maastricht / Hans Peeters).

Bèr. Niet alleen de objecten, teksten, video's en banieren vertellen hier het verhaal over Bèr; alle bezoekers ontvangen ook een rijk geïllustreerd boekje over Bèr en zijn familie, waarin het hele verhaal van ontdekking tot presentatie – en alles wat daar tussenin kwam kijken – nogmaals uit de doeken wordt gedaan (figuur 3). Het is een boekje om mee te nemen en te bewaren. Maar niet alleen in tentoonstelling of boekje, ook op de website van het museum is dit verhaal in woord, beeld en animatie te volgen: alles over Bèr staat op www.nhmmaastricht.nl/mosasaurus.

Bij het ontwikkelen van de tentoonstelling zijn de vragen die bij het publiek leefden over Mosasauriërs als vertrekpunt genomen. Hardnekkig misverstand is bijvoorbeeld dat Mosasauriërs tot de dinosauriërs behoren, of dat ze in de Maas zwommen. Allemaal misvattingen die keer op keer naar voren kwamen tijdens gesprekken met bezoekers aan het Mosalab, het 'open laboratorium' waar het preparerewerk aan Bèr van dichtbij te volgen was. 'Wat boetseert u daar?' vroeg één van de bezoekers aan onze preparateur. Voor wie bekend is met de materie klinkt dat misschien als een domme vraag, maar het drukt je wel weer met de neus op de feiten: wat voor jou als paleontoloog vanzelfsprekend lijkt, is dat voor de bezoeker van je tentoonstelling niet altijd.

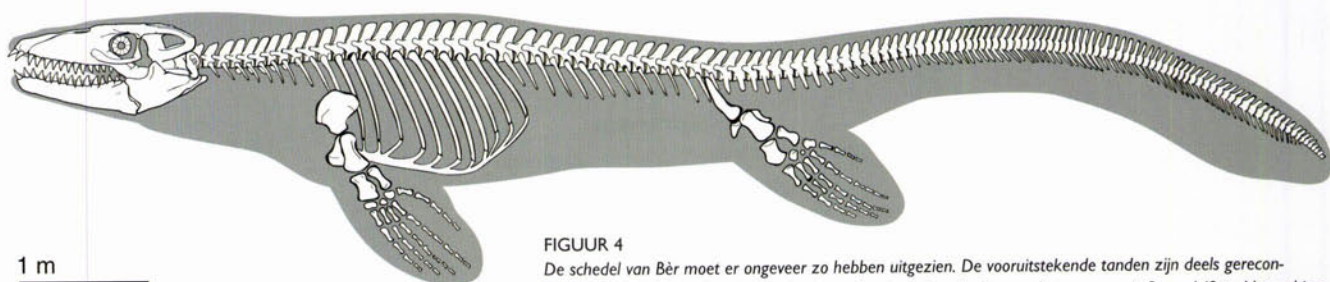
Tegelijk met de opening van de tentoonstelling zijn ook de eerste tekeningen van Rogier Trompert te zien (figuur 4, en deel IV uit deze serie dat in juni 2001 in het Maandblad is verschenen).

Eerder al was het schilderij van Dan Varner voorpaginanieuws geworden. Dagblad de Limburger opende in de week vóór de opening alvast met het bloederige tafereel van een groep haaien die bezig is het kadaver van Bèr open te scheuren (figuur 5).

Grote fossiele beesten trekken de aandacht. Dat hebben we gemerkt. Qua bezoekcijfers was het zeker de eerste weekends na de ope-

FIGUUR 3

Alle bezoekers ontvangen ook een boekje over Bèr.

FIGUUR 4

De schedel van Bèr moet er ongeveer zo hebben uitgezien. De vooruitstekende tanden zijn deels gereconstrueerd aan de hand van *Prognathodon solvayi* uit de collecties van het museum in Brussel (foto: Natuurhistorisch Museum Maastricht / Rogier Trompert Medical Art).

ning eenvoudigweg té druk om leuk te zijn. Tussen twee en vijf 's middags passeerden enkele malen meer dan 800 mensen de deuren aan het De Bosquetplein. Een snel rekensommetje leert dat de receptie bij dergelijke aantallen nog geen 15 seconden aandacht per bezoeker heeft. U bent welkom, maar mijid voorlopig indien mogelijk de weekends!

BÈR-DAG

Dagblad De Limburger suggereerde het museum een Bèr-dag te houden. Wie Bèr heet werd uitgenodigd voor de speciale VIP-ontvangst op zaterdag 3 november. Uiteindelijk verzamelden zich 38 Bèrs (waaronder één *Mosasaurus* en drie honden) voor het staatsieportret in het nieuwe Mosasaurushuis. Als museum word je tegenwoordig geacht drem-

pelverlagend bezig te zijn, en een dergelijke actie valt zeker onder die noemer. Reacties in de trant van 'Normaal had ik er nooit aan gedacht naar het museum te komen, maar dit was eigenlijk heel erg leuk' spreken boekdelen, net als de bijna unaniem reactie 'ik kom zeker terug, hoor'.

Natuurlijk is een Bèr-dag leuk, maar onder die naam zal de nieuwe *Mosasaurus* zeker niet de boeken ingaan. De wetenschappelijke beschrijving van Bèr is inmiddels toegestuurd aan een internationaal wetenschappelijk tijdschrift. De wetenschappelijke naam van de nieuwe Mosasauriër blijft nog geheim totdat de officiële wetenschappelijke publicatie verschenen is. We kunnen op deze plaats alleen verklappen dat Bèr in het genus *Prognathodon* thuishoort. Hoe zijn wetenschappelijke naam ook luidt, voor het publiek (en eigenlijk ook voor ons) blijft het gewoon Bèr.

Hoewel de publicatie de deur uit is, is het onderzoek aan Bèr is nog niet volledig afgerond. Na de eerste publicatie, waarin Bèr beschreven wordt en waarin hij zijn nieuwe wetenschappelijke naam krijgt, volgt nog een tweede studie in een meer specialistisch tijdschrift, waarin bepaalde aspecten van zijn anatomie in detail beschreven worden.

Parallel met de wetenschappelijke publicatie volgt de laatste aflevering uit deze serie. Daarin aandacht voor de soortbeschrijving van Bèr. Maar voor die tijd heeft u vast al zelf kennigemaakt met Bèr in het Natuurhistorisch Museum Maastricht.

Dit is deel V in een serie over de nieuwe Mosasaurusvondst. Eerdere delen verschenen in het maandblad van 1999(3), 2000(6), 2001(3) en 2001(6).

FIGUUR 5

De haaien *Squalicorax* en *Plicatoscyllium* storten zich op het kadaver van Bèr (foto: Natuurhistorisch Museum Maastricht / Dan Varner).